

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

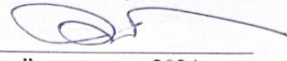
Факультет політичних наук

Кафедра журналістики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

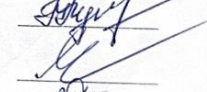
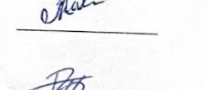

Юрій КОТЛЯР

“ ” 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КОМУНІКАЦІЯ ЯК ОСНОВА УСПІШНОГО УПРАВЛІННЯ

Спеціальність 052 «Політологія»
Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Спеціальність 061 «Журналістика»
Спеціальність 032 «Історія та археологія»
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Розробник	Анна СОЛОВЙОВА
В.о. завідувача кафедри журналістики	Тетяна СИДОРЕНКО
В.о. завідувача кафедри соціології та політології	Тетяна ЛУШАГІНА
Гарант освітньої програми спеціальності 052 «Політологія»	Тетяна ЛУШАГІНА
Завідувач кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики	Олександр ШЕВЧУК
Завідувач кафедри історії	Ірина МИРОНОВА
Гарант освітньої програми спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	Ірина ГАБРО
Гарант освітньої програми спеціальності 061 «Журналістика»	Тетяна СИДОРЕНКО
Гарант освітньої програми спеціальності 032 «Історія та археологія»	Яна ГАРГАУН
Декан ФПН	Анастасія ХМЕЛЬ
Т.в.о. начальника НМВ	Сергій ШКІРЧАК

Миколаїв-2024

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Назва дисципліни	Комунікація як основа успішного управління	
Галузь знань	29 «Міжнародні відносини»	
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	
Освітня програма	Міжнародні відносини (з вивченням двох іноземних мов)	
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»	
Спеціальність	052 «Політологія»	
Освітня програма	Політологія	
Галузь знань	06 «Журналістика»	
Спеціальність	061 «Журналістика»	
Освітня програма	Журналістика	
Галузь знань	03 «Гуманітарні науки»	
Спеціальність	032 «Історія та археологія»	
Освітня програма	Історія та археологія	
Рівень вищої освіти	Бакалавр	
Статус дисципліни	Вибіркова	
Курс навчання	2	
Навчальний рік	2024-2025 н.р.	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	3	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3 кредити / 90 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	18	
	18	
	54	
Відсоток аудиторного навантаження	33 %	
Мова викладання	Українська	
Форма підсумкового контролю	залік	

Розділ 2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

2.1. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Метою курсу є набуття студентами теоретичних знань та практичних умінь і навичок, а також інших компетентностей, необхідних для ефективної комунікації та досягнення комунікативних цілей.

Завданням дисципліни «Комунікація як основа успішного управління» є:

- розкрити теоретичні та прикладні аспекти комунікаційної взаємодії;
- охарактеризувати специфіку інтернет-комунікації;
- розкрити особливості використання механізмів та інструментів кризової комунікації;
- розкрити теоретичні основи комунікації;
- визначити поняття «цільова аудиторія», «канал комунікації», «повідомлення» та «зворотний зв'язок»;
- надати знання про основи факт-чекінгу та засади протидії маніпулятивному впливу;
- закласти основи політичної, правової, соціальної, культурної, медійної грамотності;
- показати зарубіжний та вітчизняний досвід використання комунікаційної взаємодії між ЗМІ та громадськістю.

Розроблена програма відповідає освітній програмі та орієнтована на **формування компетентностей**:

- Спеціальність 052 «Політологія»

Загальні компетентності	ЗК05	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 07	Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

- Спеціальність 061 «Журналістика»

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК02	Здатність виявляти, діагностувати та інтерпретувати соціальні проблеми українського суспільства та світової спільноти.
	ФК01	Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності

- Спеціальність 032 «Історія та археологія»

Загальні компетентності	ЗК12	Здатність формулювати власний аргументований погляд на дискусійні проблеми й вести наукову полеміку.
--------------------------------	------	--

Спеціальні (фахові) компетентності	ФК 8	Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.
---	------	--

- Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Фахові компетентності	ЗК 15	Здатність діяти з позиції соціальної відповідальності, займати активну життєву та громадянську позицію, розвивати лідерські якості.
	СК 12	Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).

2.2. Передумови для вивчення дисципліни

Курс «Комунікація як основа успішного управління» базується на знаннях отриманих в результаті вивчення таких дисциплін як «Зв'язки з громадськістю», «Основи наукових досліджень», «Конфліктологія та теорія переговорів», «Технології політичних процесів» і «Комунікаційні технології суспільних процесів».

Студенти мають засвоїти основи факт-чекінгу та засади протидії маніпулятивному впливу, а також основи політичної, правової, соціальної, культурної, медійної грамотності.

Очікувані результати навчання

За результатами навчання студенти магістри повинні демонструвати:

знання – теоретичних основ комунікації; ролі громадян у демократичному політичному процесі; визначення понять «цільова аудиторія», «канал комунікації», «повідомлення» та «зворотний зв'язок»; технологій взаємодії публічної влади зі ЗМІ та громадськістю; знання про основи факт-чекінгу та засади протидії маніпулятивному впливу; закладення основ політичної, правової, соціальної, культурної, медійної грамотності.

вміння – формулювати свою власну позицію, обговорювати й захищати свою думку; аналізувати матеріали із різних джерел, ЗМІ і формулювати неупереджені висновки; планувати та впроваджувати ефективні комунікації; формувати процес комунікації в медіа-просторі із застосуванням технологій взаємодії органів публічної влади з громадськістю;

навички – складання прес-релізів та промов; застосування методів пошуку та критичного осмислення інформації, використання медіа і комунікації для участі у публічних дискусіях та процесах прийняття рішень; оцінювання можливостей та обмежень у політичній участі, а також здатність робити свідомий вибір оптимального курсу дій; пошук та критичне осмислення інформації; здатність до критичного аналізу та об'єктивної оцінки; навички факт-чекінгу, розпізнавання фейків; оволодіння ефективними комунікативними стратегіями; здатність виявляти ознаки маніпулювання громадською думкою та ефективно протидіяти їм; застосовувати набуті знання при аналізі загальних проблем сьогодення, аналізувати матеріали із різних джерел, ЗМІ і доходити неупереджених достовірних висновків.

Відповідно до освітньої програми очікувані **результати навчання** включають вміння:

- Спеціальність 052 «Політологія»

ПР 04	Мати навички професійної комунікації.
ПР 05	Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

- Спеціальність 061 «Журналістика»

ПРН 07	Відтворювати інформаційні та комунікаційні технології
ПРН 10	Здатність продукувати якісний текстовий, аудіо-візуальний, мультимедійний контент

- Спеціальність 032 «Історія та археологія»

ПРН 12	Здійснювати комунікацію з професійних питань з представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій і спільнот.
---------------	--

- Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

РН 13	Брати участь у фахових дискусіях із проблем міжнародних відносин, зовнішньої політики та міжнародних комунікацій, поважати опонентів і їхню точку зору.
РН 14	Використовувати сучасні цифрові технології, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи для розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

3.1. Денна форма навчання

№	Теми	Лекції	Практичні (семінарські)	Самостійна робота
1.	Теоретичні основи комунікації. Комунікація як необхідна складова сучасного розвитку суспільства.	2	2	7
2.	Комунікаційна стратегія. Комунікаційний план	2	2	7
3.	Особливості поширення інформації в медіапросторі. Пропаганда, реклама, маніпуляція, дезінформація	2	2	8
4.	Особливості комунікаційної взаємодії зі ЗМІ. Інтернет-комунікація	2	2	8
5.	Спічрайтинг. Підготовка публічних виступів та презентацій	2	2	8
6.	Фейк як один з механізмів інформаційної маніпуляції	4	4	8
7.	Кризові комунікації. Світовий досвід кризових комунікацій	4	4	8
Всього за курсом		18	18	54

3.2. Заочна форма навчання

Розділ 4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

4.1.1. План лекцій для денної форми навчання

№ лекції	Кількість годин	Тема лекції	Ключові питання, які розглядаються
Лекція 1	2	Теоретичні основи комунікації. Комунікація як необхідна складова сучасного розвитку суспільства.	Теоретичні основи комунікації. Структура комунікаційного процесу. Закони і принципи комунікацій. Зовнішня і внутрішня комунікація в публічному управлінні. Що таке цільова аудиторія (ЦА), канал комунікації, повідомлення та зворотний зв'язок. Як планувати комунікації.
Лекція 2	2	Комунікаційна стратегія. Комунікаційний план	Комунікаційна стратегія: поняття, мета, складові частини. Комунікаційний план: сутність та етапи підготовки
Лекція 3	2	Особливості поширення інформації в медіапросторі. Пропаганда, реклама, маніпуляція, дезінформація	Засоби масової комунікації та інформації: особливості визначення понять. Технології пропаганди в масовій комунікації. Реклама як засіб масової комунікації: особливості типології. Маніпулятивні технології у ЗМІ (медіа маніпуляції). Дезінформація як форма інформаційно-психологічного впливу.
Лекція 4	2	Особливості комунікаційної взаємодії зі ЗМІ. Інтернет-комунікація	Прес-реліз, прес-конференція, прес-брифінг. Моніторинг ЗМІ. Веб-сайти органів публічної влади та місцевого самоврядування. Соціальні мережі, блоги. Принципи спілкування в соціальних мережах. Особливості безпеки в Інтернет-мережі.
Лекція 5	2	Спічрайтинг. Підготовка публічних виступів та презентацій	Публічний виступ як важливий засіб комунікації переконання. Види публічного виступу. Підготовка та особливості публічного виступу. Підготовка до провокативних питань. Спічрайтинг як наука та мистецтво. Основні правила та принципи спічрайтингу. Структура й матриця промови.
Лекція 6	4	Фейк як один з механізмів інформаційної маніпуляції	Блок 1 – 2 години Фейк – підходи до визначення. Усвідомлене медіаспоживання: як маркувати маніпуляції в медіа. Блок 2 – 2 години Фактори впливу. Образ ворога. Навішування ярликів. Цензура, самоцензура, джинса

Лекція 7	4	Кризові комунікації. Світовий досвід кризових комунікацій	<p style="text-align: center;">Блок 1 – 2 години</p> <p>Що можуть комунікації у кризових ситуаціях? Правила і потреби комунікацій під час розгортання тривалої та непрогнозованої кризи. Механізми комунікаційного впливу під час кризових ситуацій. Особливості комунікації з різними цільовими аудиторіями в умовах кризи.</p> <p style="text-align: center;">Блок 2 – 2 години</p> <p>Як об'єднати людей під час кризи. Розробка кризової стратегії. Управління кризовими ситуаціями. Дослідження кейсів впливових комунікаційних кампаній</p>
----------	---	---	---

4.1.1. План лекцій для заочної форми навчання

4.2. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять

4.2.1. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять для денної форми навчання

№ семінару	Кількість годин	Тема лекції	Ключові питання, які розглядаються
Семінар 1	2	Теоретичні основи комунікації. Комунікація як необхідна складова сучасного розвитку суспільства.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичні основи комунікації. Структура комунікаційного процесу. 2. Закони і принципи комунікацій. Зовнішня і внутрішня комунікація в публічному управлінні. 3. Що таке цільова аудиторія (ЦА), канал комунікації, повідомлення та зворотний зв'язок.
Семінар 2	2	Комунікаційна стратегія. Комунікаційний план	<ol style="list-style-type: none"> 1. Комунікаційна стратегія: поняття, мета, складові частини. 2. Комунікаційний план: сутність та етапи підготовки
Семінар 3	2	Особливості поширення інформації в медіапросторі. Пропаганда, реклама, маніпуляція, дезінформація	<ol style="list-style-type: none"> 1. Засоби масової комунікації та інформації: особливості визначення понять. 2. Технології пропаганди в масовій комунікації. 3. Реклама як засіб масової комунікації: особливості типології. 4. Маніпулятивні технології у ЗМІ (медіа маніпуляції). 5. Дезінформація як форма інформаційно-психологічного впливу. <p>Практичне завдання присвячене формуванню навичок розпізнавання форм комунікації (розмежування та ідентифікація пропаганди, соціальної реклами, PR, реклами). Завдання надається викладачем під час заняття</p>
Семінар 4	2	Особливості комунікаційної взаємодії зі ЗМІ. Інтернет-комунікація	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прес-реліз, прес-конференція, прес-брифінг. Моніторинг ЗМІ. 2. Веб-сайти органів публічної влади та місцевого самоврядування. 3. Соціальні мережі, блоги. Принципи спілкування в соціальних мережах. Особливості безпеки в Інтернет-мережі. <p>Практичне завдання: Вправа «Структура прес-релізу» (надається викладачем)</p> <p>Інформаційна подія VS реальна подія під час кризових комунікацій. Наведіть приклади, коли інформаційна подія (розкрита у ЗМІ) була значно більшою, ніж в реальності (коли ЗМІ «зробили з мухи слона»)</p>

Семінар 5	2	Спічрайтинг. Підготовка публічних виступів та презентацій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Публічний виступ як важливий засіб комунікації переконання. Види публічного виступу. 2. Підготовка та особливості публічного виступу. 3. Підготовка до провокативних питань. 4. Спічрайтинг як наука та мистецтво. Основні правила та принципи спічрайтингу. 5. Структура й матриця промови. <p>Практичне завдання: Підготувати виступ на заздалегідь узгоджену з викладачем тему та виголосити його під час заняття</p>
Семінар 6	4	Фейк як один з механізмів інформаційної маніпуляції	<p style="text-align: center;">Блок 1 – 2 години</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фейк – підходи до визначення. 2. Усвідомлене медіаспоживання: як маркувати маніпуляції в медіа. 3. Фактори впливу. Образ ворога. 4. Навішування ярликів. Цензура, самоцензура, джинса <p style="text-align: center;">Блок 2 – 2 години</p> <p>Практичне завдання присвячене формуванню навичок спростування фейків. Кожній групі пропонується створити новину-фейк на задану тему, використовуючи при цьому якнайбільше способів для створення фейків і викривлення інформації, і презентувати її колегам, які мають спростувати цей фейк.</p>
Семінар 7	4	Кризові комунікації. Світовий досвід кризових комунікацій	<p style="text-align: center;">Блок 1 – 2 години</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття кризових комунікацій. 2. Механізми комунікаційного впливу під час кризових ситуацій. <p>Практичне завдання: Наведіть приклади вдалих та провальних кризових комунікацій органів публічної влади із ЗМІ. Використовуйте досвід різних держав. Приклади обговоріть в групі.</p> <p style="text-align: center;">Блок 2 – 2 години</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості комунікації з різними цільовими аудиторіями в умовах кризи. 2. Як об'єднати людей під час кризи. Розробка кризової стратегії. Управління кризовими ситуаціями. <p>Практичне завдання: Наведіть приклади успішних комунікаційних кампаній у світі. Завдання виконайте у вигляді презентації (мінімум 10 слайдів)</p>

4.2.1. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять для заочної форми навчання

4.3. Завдання для самостійної роботи

4.3.1. Темати та типовий план практичних завдань для денної форми навчання

Для засвоєння теоретичних основ дисципліни студенти мають підготувати практичні завдання, які містяться в завданнях до тем 3-7.

Вагому роль відіграють два аспекти: 1) самостійність виконання завдання (50% оцінки); 2) повнота розкриття матеріалу з дотриманням вимог до структури роботи (50% оцінки).

2.3.2. Виконання самостійної роботи

Самостійна робота передбачає виконання презентації на тему «Приклади успішних комунікаційних кампаній у світі» (мінімум 10 слайдів). Студенти також можуть обрати тему самостійно, за умови узгодження із викладачем.

Вагому роль відіграють два аспекти: 1) самостійність виконання завдання (50% оцінки); 2) повнота розкриття матеріалу з дотриманням вимог до структури роботи (50% оцінки).

10 балів – робота є авторською, повністю розкриває поставлене завдання, не має граматичних помилок;

9-8 балів – робота є авторською, розкриває поставлене завдання, містить граматичні та орфографічні помилки.

7-5 балів – робота є авторською, частково розкриває поставлене завдання, містить граматичні та орфографічні помилки.

4-1 балів – робота є компілятивною та поверхневою, містить замість аналізу багато непотрібної інформації («води»);

0 балів – робота є плагіатом.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Ноутбук з підключенням до мережі Інтернет та проектор.

Розділ 5. Підсумковий контроль

5.2. Питання для підготовки до заліку з дисципліни «Комунікація як основа успішного управління»:

1. Теоретичні основи комунікації.
2. Особливості історичного розвитку комунікаційної взаємодії.
3. Що таке цільова аудиторія (ЦА), канал комунікації, повідомлення та зворотний зв'язок. Як планувати комунікації.
4. Спічрайтинг. Підготовка до публічних виступів та презентацій.
5. Особливості безпеки в Інтернет мережі.
6. Підготовка до кризових комунікацій.
7. Інформаційна подія VS реальна подія.
8. Що не потрібно робити в кризових комунікаціях.
9. План кризових комунікацій.
10. Як представник мас-медіа може подати запит на інформацію?
11. Структура комунікаційного процесу.
12. Закони і принципи комунікацій. Зовнішня і внутрішня комунікація в публічному управлінні.
13. Комунікаційна стратегія: поняття, мета, складові частини.
14. Комунікаційний план: сутність.
15. Етапи підготовки комунікаційного плану.
16. Засоби масової комунікації та інформації: особливості визначення понять.
17. Технології пропаганди в масовій комунікації.
18. Реклама як засіб масової комунікації: особливості типології.
19. Маніпулятивні технології у ЗМІ (медіа маніпуляції).
20. Дезінформація як форма інформаційно-психологічного впливу.
21. Прес-реліз, прес-конференція, прес-брифінг. Моніторинг ЗМІ.
22. Веб-сайти органів публічної влади та місцевого самоврядування.
23. Соціальні мережі, блоги. Принципи спілкування в соціальних мережах.
24. Особливості безпеки в Інтернет-мережі.
25. Публічний виступ як важливий засіб комунікації переконання.
26. Види публічного виступу.
27. Підготовка та особливості публічного виступу.
28. Підготовка до провокативних питань.
29. Спічрайтинг як наука та мистецтво.
30. Основні правила та принципи спічрайтингу.
31. Структура й матриця промови.
32. Фейк – підходи до визначення.
33. Усвідомлене медіаспоживання: як маркувати маніпуляції в медіа.
34. Фактори впливу. Образ ворога.
35. Навішування ярликів. Цензура, самоцензура, джинса.
36. Що можуть комунікації у кризових ситуаціях?
37. Правила і потреби комунікацій під час розгортання тривалої та непрогнозованої кризи.
38. Механізми комунікаційного впливу під час кризових ситуацій.
39. Особливості комунікації з різними цільовими аудиторіями в умовах кризи.
40. Як об'єднати людей під час кризи.
41. Розробка кризової стратегії. Управління кризовими ситуаціями.
42. Дослідження кейсів виходу з кризи впливових комунікаційних кампаній.

5.3. Зразок «нульового» варіанту залікового білету

ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ № 0

Чорноморський національний університет ім. П.Могили

Рівень вищої освіти – магістр

Спеціальність 052 «Політологія»

Спеціальність 032 «Історія та археологія»

Спеціальність 061 «Журналістика»

Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Навчальна дисципліна

КОМУНІКАЦІЯ ЯК ОСНОВА УСПІШНОГО УПРАВЛІННЯ

Варіант №0

1. Що таке цільова аудиторія (ЦА), канал комунікації, повідомлення та зворотний зв'язок. (15 балів)
2. Підготовка до кризових комунікацій. (15 балів).

Затверджено на засіданні кафедри журналістики.

Протокол №__ від «__» 20__ року.

Завідувач кафедри
Екзаменатор

О.Г. Тулузакова
А.С. Соловйова

Розділ 6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

6.1. Система оцінювання роботи студентів

Контроль рівня засвоєння навчального матеріалу здійснюється шляхом перевірки знань студентів на заліку згідно розкладу сесії.

У відповідності до положення про систему рейтингової оцінки знань студентів при вивченні дисципліни «Комунікація як основа успішного управління» застосовується наступна система оцінювання роботи студентів.

6.1.1. Денна форма навчання

3 семестр

№	Вид контролю	Максимальна кількість балів	Термін виконання
1.	Опитування та виступи на групових заняттях: теоретична частина (передбачено 6 відповідей)	6 x 5 = 30 б.	Протягом семестру
2.	Практичні завдання (передбачено виконання 5 завдань)	5 x 6 = 30 б.	Протягом семестру
3.	Самостійна робота (презентація)	10	Протягом семестру
4.	Залік	30	Іспитова сесія
	Всього	100	

6.1.2. Заочна форма навчання

6.2. Критерії оцінювання

Опитування на групових заняттях – форма контролю, яка дозволяє оцінити вміння студентів самостійно опрацювати матеріал та викладати його, відповідати на запитання викладача та колег. Максимальна оцінка за відповідь на семінарському занятті (теоретична частина) – 5 балів. Критеріями для оцінювання виступають:

Оцінка 5 балів ставиться у випадку:

- студент вільно володіє, визначеними програмою, знаннями й уміннями;
- правильно і в достатній кількості добирає необхідні для відповіді факти;
- висловлює власне ставлення до навчального матеріалу;
- відповідь чітка і завершена;
- мова добра.

Оцінка 4 балів ставиться у відповідності з попередніми вимогами, але:

- студент має незначні ускладнення при використанні визначених програмою знань і умінь;
- при доборі фактів припускається незначних помилок;
- власне ставлення студентом висловлюється, але в аргументації зустрічаються окремі неточності;
- мова добра.

Оцінка 2-3 бали ставиться в такому випадку:

- студент користується лише окремими знаннями й уміннями;
- порушує логіку викладу;
- відповідь недостатньо самостійна;
- аргументація слабка;
- є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках;
- мова спрощена.

Оцінка 0-1 бали ставиться в разі незнання більшої частини матеріалу, відсутності будь-якої логіки викладу, а саме:

- студент не володіє необхідними для здійснення завдання уміннями;
- головного фактичного матеріалу не знає.

Практичне завдання передбачає підготовку завдань, які містяться в темах 3-7. Вагому роль відіграють два аспекти:

- 1) самостійність виконання завдання (50% оцінки);
- 2) повнота розкриття матеріалу з дотриманням вимог до структури такого виду роботи (50% оцінки).

Самостійна робота передбачає підготовку презентації. Вагому роль відіграють два аспекти:

10 балів – робота є авторською, повністю розкриває поставлене завдання, не має граматичних помилок;

9-8 балів – робота є авторською, розкриває поставлене завдання, містить граматичні та орфографічні помилки.

7-5 балів – робота є авторською, частково розкриває поставлене завдання, містить граматичні та орфографічні помилки.

4-1 балів – робота є компілятивною та поверхневою, містить замість аналізу багато непотрібної інформації («води»);

0 балів – робота є плагіатом.

Розділ 7. Рекомендовані джерела інформації

Нормативно-правові акти

1. Питання діяльності Міністерства інформаційної політики України : постанова Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 № 2 [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/2-2015-%D0%BF> (дата звернення: 15.02.2018).
2. Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави : Закон України від 19.06.2003 № 975-IV [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/975-15> (дата звернення: 15.02.2018).
3. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/2939-17> (дата звернення: 15.02.2018).
4. Про доступ до судових рішень : Закон України від 22.12.2005 № 3262-IV [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/3262-15> (дата звернення: 15.02.2018).
5. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні : Закон України від 16.11.1992 № 2782-XII [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/2782-12> (дата звернення: 15.02.2018).
6. Про затвердження Інструкції про порядок допуску журналістів, працівників засобів масової інформації на об'єкти Міністерства оборони України та Збройних Сил України : Наказ Міноборони України від 14.06.2012 № 399 [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/z1149-12> (дата звернення: 15.02.2018).
7. Про затвердження Положення про акредитацію журналістів і технічних працівників засобів масової інформації при Верховній Раді України : Постанова Верховної Ради України від 01.07.2014 № 1549-VII [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/1549-18> (дата звернення: 15.02.2018).
8. Про затвердження Положення про Державний комітет телебачення і радіомовлення України : постанова Кабінету Міністрів України від 13.08.2014 № 341 [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/341-2014-%D0%BF> (дата звернення: 15.02.2018).
9. Про затвердження Порядку відвідування Будинку Уряду посадовими і службовими особами, громадянами України, іноземцями та особами без громадянства: постанова Кабінету Міністрів України від 01.04.2013 № 212 [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/212-2013-%D0%BF> (дата звернення: 15.02.2018).
10. Про затвердження Правил пропуску осіб до приміщень судів та на їх територію транспортних засобів : Наказ ДСА України від 12.09.2005 № 102/765 [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/z1322-05> (дата звернення: 15.02.2018).
11. Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР // База даних «Законодавство України» [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/393/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 15.02.2018).

12. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-ХІІ // База даних «Законодавство України» [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/2657-12> (дата звернення: 15.02.2018).
13. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 № 794-VII [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/794-18> (дата звернення: 15.02.2018).
14. Про комітети Верховної Ради України : Закон України від 04.04.1995 № 116/95-ВР [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/116/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 15.02.2018).
15. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/586-14> (дата звернення: 15.02.2018).
16. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/580-19> (дата звернення: 15.02.2018).
17. Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення : Закон України від 23.09.1997 № 538/97-ВР [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/538/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 15.02.2018).
18. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації : Закон України від 23.09.1997 № 539/97-ВР [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/539/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 15.02.2018).
19. Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади : постанова Кабінету Міністрів України від 04.01.2002 № 3 [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/3-2002-%D0%BF> (дата звернення: 15.02.2018).
20. Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації : Закон України від 24.12.2015 № 917-VIII [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/917-19> (дата звернення: 15.02.2018).
21. Про Суспільне телебачення і радіомовлення України : Закон України від 17.04.2014 № 1227-VII [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/1227-18> (дата звернення: 15.02.2018).
22. Про схвалення Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018–2021 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 № 779-р [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/779-2017-%D1%80> (дата звернення: 15.02.2018).
23. Про схвалення Стратегії комунікацій у сфері запобігання та протидії корупції : розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.08.2017 № 576-р [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/576-2017-%D1%80> (дата звернення: 15.02.2018).
24. Про телебачення і радіомовлення : Закон України від 21.12.1993 № 3759-ХІІ [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/3759-12> (дата звернення: 15.02.2018).

25. Про утворення при Вищій раді правосуддя Прес-центру судової влади України та затвердження Положення про Прес-центр судової влади України : Рішення Вищої ради правосуддя від 08.08.2017 № 2384/0/15-17 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Вищої ради правосуддя / Вища рада правосуддя. – Режим доступу : http://www.vru.gov.ua/content/act/2384_08.08_2017_.docx (дата звернення: 15.02.2018).
26. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/3166-17> (дата звернення: 15.02.2018).
27. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/435-15> (дата звернення: 15.02.2018).
28. Цивільний процесуальний кодекс України : Кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/1618-15> (дата звернення: 15.02.2018).

Основна література

29. Взаємодія журналістів із працівниками міліції під час масових заходів / І. Шашкін, С. Томіленко, Ю. Луканов та ін. ; Координатор проектів ОБСЄ в Україні. – Київ, 2014. – 54 с.
30. Глебова А. О. Розвиток цифрових комунікацій в умовах діджиталізації економіки України: проблеми та можливості / А. О. Глебова, В. В. Кравченко // Ефективна економіка. 2021. № 9. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9277>
31. Журналістська етика : посібник для підготовки до державного іспиту / В. Іванов, Є. Маслов, В. Павлів та ін. ; за ред. В. Мостового та В. Різуна. – Київ : ТЗОВ «ЗН УА», 2014. – 224 с.
32. Енциклопедія соціогуманітарної інформології. Коорд. проекту та заг. ред. проф. К. І. Беляков. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. – Т. 2. – 436 с.
33. Іванов В. Ф. Журналістська етика : підручник для студ. ВНЗ. / В. Ф. Іванов, В. Є. Сердюк. – Київ : Вища школа, 2006. – 231 с.
34. Комунікаційна стратегія МОН 2017–2020 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/komunikacijna-strategiya-mon-2017-2020.pdf> (дата звернення: 15.02.2018).
35. Комунікаційний інструментарій для державних службовців / Упоряд. Проект ЄС Association4U за підтримки Європейського Союзу. – Київ, 2018. – 132 с.
36. Комунікація: демократичні стандарти в роботі органів державної влади / Н. Дніпренко, Н. Окша, Т. Андрійчук та ін. ; за заг. ред. Н. Дніпренко. – Київ : ТОВ «Вістка», 2008. – 164 с.
37. Концепція стратегічних комунікацій Міністерства оборони України та Збройних Сил України [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Міністерства оборони України. – Режим доступу : http://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/612_nm_2017.pdf (дата звернення: 15.02.2018).
38. Крос К. Політична комунікація і висвітлення новин у демократичних суспільствах: перспективи конкуренції / К. Крос, Р. Гакет ; пер. з англ. Р. Ткачук. – Київ : Основи, 2000. – 142 с.
39. Лушагіна Т.В., Соловйова А.С. Ефективна комунікація в контексті розвитку громадянського суспільства // Залучення молоді до розвитку громадянського суспільства: тренінговий посібник / Палагнюк Ю.В., Лушагіна Т.В., Акімова Т.Ю,

- Костева Т.Б. та ін.: під заг. ред. Ю.В. Палагнюк, Т.В. Лушагіної. – Миколаїв: Вид-во: Смелянова Т.В., 2021. – 165 с.
40. Мас-медіа на перехідному етапі: система мас-медіа, політична комунікація, аспекти журналістики, методи дослідження / за ред. Р. Блюма, М. Герольд, В. Іванова, В. Різуна. – Київ, 2001. – 302 с.
41. Мудрак Л. Комунікація і криза. Як громадам протистояти викликам і успішно діяти в період кризи. Посібник. Київ, 2020. – 110 с.
42. Публічна комунікація: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 052 «Політологія» й слухачів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» / авт. кол. : В. І. Шарий, О. В. Черевко, Л. Я. Самойленко, А. О. Овчаренко, О. О. Дем'яненко, Б. М. Калініченко, В. В. Батушан, Н. О. Кравцова; за заг. ред. д. держ. упр. В. І. Шарого. – Черкаси: видавець Чабаненко Ю. А., 2020. – 330 с.
43. Практичний посібник для представників комунікаційних структур в органах влади / З. Казанжи ; Інститут масової інформації. – Київ, 2016. – 112 с.
44. Свобода інформації в Україні та світі. Теорія та практика / упоряд. О. М. Павліченко, Р. І. Стадник ; ГО «Харківська правозахисна група». – Харків : ТОВ «Видавництво права людини», 2015. – 216 с.
45. Як оскаржити порушення права на доступ до публічної інформації : практичний посібник / Центр демократії та верховенства права. – Київ, 2016. – 96 с.

Допоміжна література

46. Бель Б. Посібник з журналістських розслідувань. Теорія та практика / Б. Бель, О. Бурмагін, Т. Патора та ін. – Київ, 2013. – 190 с.
47. Бурмагін О. Ефективні інструменти доступу до публічної інформації та захист прав журналістів : посібник для журналістів / О. Бурмагін, Л. Опришко, Л. Панкратова. – Київ : ГО «Інститут розвитку регіональної преси», 2014. – 84 с.
48. Вправи для тренінгів: розминки-криголами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://simshecon.com/wp-content/uploads/2020/07/1e4d82e5c50b5b93206d88954808741c.pdf>
49. Доступ до публічної інформації: найчастіші запитання та відповіді / за заг. ред. В. Андрусіва, Д. Котляра ; Укр. незалеж. центр політ. дослідж. – Київ : [Агентство «Україна»], 2012. – 64 с.
50. Дуцик Д. Політична журналістика / Д. Дуцик. – Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська акад.», 2005. – 138 с.
51. Забезпечення доступу до публічної інформації як стратегічний пріоритет державної політики України : аналіт. доп. / О. А. Корнієвський, П. Ф. Вознюк, Д. М. Горєлов [та ін.] ; за ред. О. А. Корнієвського, В. М. Яблонського. – Київ : НІСД, 2012. – 72 с.
52. Кобець Р. Засади комунікативного супроводу державної політики / Р. Кобець ; МГО «Інтерньюз-Україна». – Київ, 2013. – 185 с.
53. Кулик В. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки : монографія / В. Кулик. – Київ : Критика, 2010. – 656 с.
54. Логунова М. М. Комунікації судової влади : науково-практичний посібник / М. М. Логунова, М. Г. Лашкіна, П. О. Гвоздик та ін. – Київ: АДЕФ-Україна, 2012. – 274 с.
55. Недопитанський М. Уроки з журналістської практики : практичний посібник / М. Недопитанський, М. Карась, В. Ільченко. – Київ: Україна молода, 2010. – 152 с.
56. Опришко Л. Правові аспекти взаємовідносин між правоохоронними органами та ЗМІ в Україні : методичні рекомендації для тренінгових програм / Л. Опришко ; Координатор проектів ОБСЄ в Україні. – Київ, 2013. – 41 с.

57. Особливості взаємодії засобів масової інформації з правоохоронними органами: міжнародний та національний досвід : матеріали міжнародного круглого столу (23 листопада 2016 року). – Київ : Національна академія прокуратури України, 2017. – 48 с.
58. Чекмишев О. В. Основи професійної комунікації. Теорія і практика новинної журналістики : підручник-практикум / О. В. Чекмишев. – Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2004. – 129 с.